

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

της 17ης Απριλίου 2024*

«Κρατικές ενισχύσεις – Σουηδική φορολογική νομοθεσία – Φόρος επί του συστημικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων – Απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων – Επιλεκτικός χαρακτήρας – Σκοπός του μέτρου – Παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς»

Στην υπόθεση T-112/22,

Ideella föreningen Svenska Bankföreningen med firma Svenska Bankföreningen, Näringsverksamhet, με έδρα τη Στοκχόλμη (Σουηδία),

Länsförsäkringar Bank AB, με έδρα τη Στοκχόλμη,

εκπροσωπούμενες από την P. Hansson, τον M. Eriksson, την M. Persson και τον A. Andersson, δικηγόρους,

προσφεύγουσες,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τις F. Tomat και A. Steiblyté,

καθής,

υποστηριζόμενης από το

Βασίλειο της Σουηδίας, εκπροσωπούμενο από τις C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, F.-L. Göransson, H. Shev, H. Eklinder και R. Shahsavan Eriksson,

παρεμβαίνον,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους Σ. Παπασάββα, πρόεδρο, R. da Silva Passos, M. Jaeger, S. Gervasoni και N. Róttorak (εισηγήτρια), δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Νοεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή που άσκησαν δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, οι προσφεύγουσες, Ideella föreningen Svenska Bankföreningen med firma Svenska Bankföreningen, Näringsverksamhet και Länsförsäkringar Bank AB, ζητούν την ακύρωση της απόφασης COM(2021) 8637 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 24ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με το κρατικό μέτρο SA.56348 (2021/N) – Σουηδία: σουηδικός φόρος εις βάρος των πιστωτικών ιδρυμάτων (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Η πρώτη προσφεύγουσα, Ideella föreningen Svenska Bankföreningen med firma Svenska Bankföreningen, Näringsverksamhet, είναι σουηδική ένωση τραπεζιτών, η οποία εκπροσωπεί τα 31 μέλη της στο πλαίσιο υποθέσεων κοινού ενδιαφέροντος, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Τα μέλη της είναι τράπεζες και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί με έδρα τη Σουηδία.
- 3 Η δεύτερη προσφεύγουσα, Länsförsäkringar Bank, είναι μέλος της εν λόγω ένωσης τραπεζιτών.
- 4 Στις 3 Σεπτεμβρίου 2021 το Βασίλειο της Σουηδίας κοινοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, σχέδιο νόμου σχετικά με φόρο κινδύνου επιβαλλόμενο στα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και σχέδια τροποποίησης του νόμου περί πιστώσεως για αλλοδαπό φόρο (στο εξής, από κοινού: νομοσχέδιο). Πάντως, κατά την άποψη του Βασιλείου της Σουηδίας, ο φόρος που θεσπίστηκε (στο εξής: φόρος) δεν πληρούσε τα κριτήρια επιλεκτικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε και ο νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2022.
- 5 Σύμφωνα με το σημείο 2.1, τμήμα 1, του νομοσχεδίου, τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να καταβάλλουν τον φόρο υπέρ του Δημοσίου.
- 6 Σύμφωνα με το σημείο 2.1, τμήμα 4, του νομοσχεδίου, τα σουηδικά πιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται στον φόρο εφόσον το ύψος των οφειλών τους στην αρχή του φορολογικού έτους υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπει το νομοσχέδιο. Όσον αφορά τα αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα, η ανωτέρω διάταξη προβλέπει ότι αυτά φορολογούνται εφόσον, στην αρχή του φορολογικού έτους, έχουν οφειλές που απορρέουν από τις εμπορικές δραστηριότητες τις οποίες ασκούν από σουηδικό υποκατάστημα και εφόσον το ύψος των οφειλών αυτών υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπει το νομοσχέδιο. Στη σχετική με το ως άνω τμήμα αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου, γίνεται παραπομπή στο σουηδικό δίκαιο για τους σκοπούς του ορισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων, ήτοι των σουηδικών τραπεζών και των σουηδικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην πιστωτική αγορά, καθώς και των αλλοδαπών τραπεζών και των αλλοδαπών πιστωτικών εταιριών. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι εννέα πιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται στον φόρο.
- 7 Στο σημείο 2.1, τμήμα 5, του νομοσχεδίου, το κατώτατο όριο ορίζεται σε 150 δισεκατομμύρια σουηδικές κορώνες (SEK) (περίπου 13,3 δισεκατομμύρια ευρώ) για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν το 2022. Για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν το 2023 ή αργότερα, το κατώτατο όριο

ανέρχεται σε 150 δισεκατομμύρια SEK πολλαπλασιαζόμενα με έναν αριθμό που αντιπροσωπεύει τον λόγο μεταξύ του βασικού ποσού της τιμής το 2022 και του βασικού ποσού της τιμής για το έτος κατά το οποίο άρχισε το επίμαχο φορολογικό έτος, εκφραζόμενο ως ποσοστό με δύο δεκαδικά ψηφία στρογγυλοποιημένο προς τα κάτω, προσαυξημένο κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες.

- 8 Το σημείο 2.1, τμήμα 6, του νομοσχεδίου ρυθμίζει την κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων που ανήκουν σε όμιλο πιστωτικών ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα, οι συνολικές οφειλές των πιστωτικών ιδρυμάτων του ομίλου στην αρχή του φορολογικού έτους λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή του σημείου 2.1, τμήμα 4, του νομοσχεδίου. Ωστόσο, στην περίπτωση αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος που ανήκει σε όμιλο, μόνον οι οφειλές που απορρέουν από τις εμπορικές δραστηριότητες τις οποίες το πιστωτικό ίδρυμα ασκεί από σουηδικό υποκατάστημα λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των συνολικών οφειλών. Προβλέπεται επίσης ότι, πέραν των πιστώσεων και των μη φορολογούμενων αποθεματικών, ορισμένες οφειλές δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των συνολικών οφειλών, ήτοι, αφενός, οι οφειλές προς σουηδικό πιστωτικό ίδρυμα που ανήκει στον ίδιο όμιλο και, αφετέρου, οι οφειλές προς αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα που ανήκει στον ίδιο όμιλο, στο μέτρο που οι απαιτήσεις που αντιστοιχούν στις οφειλές αυτές προκύπτουν από τις εμπορικές δραστηριότητες τις οποίες το αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα ασκεί από σουηδικό υποκατάστημα.
- 9 Το σημείο 2.1, τμήμα 9, του νομοσχεδίου ορίζει τον φορολογικό συντελεστή στο 0,05 % του ποσού των οφειλών του υποκείμενου στον φόρο πιστωτικού ιδρύματος. Στο σημείο 2.2 του νομοσχεδίου, προβλέπεται ότι ο συντελεστής αυξάνεται σε 0,06 % για το φορολογικό έτος 2023.
- 10 Στο σημείο 2.3, κεφάλαιο 5, τμήμα 1, του νομοσχεδίου, προβλέπεται ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μια υποκείμενη στον φόρο οντότητα η οποία έχει οφειλές προς αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα εντός του ίδιου ομίλου δικαιούται πίστωση για τον αλλοδαπό φόρο που κατέβαλε το εν λόγω αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα.
- 11 Στις 30 Σεπτεμβρίου 2021 η Επιτροπή απέστειλε αίτηση παροχής πληροφοριών στο Βασίλειο της Σουηδίας, το οποίο απάντησε στις 5 Οκτωβρίου 2021.

Προσβαλλόμενη απόφαση

- 12 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι ο φόρος δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, για τον λόγο ότι δεν πληρούσε το κριτήριο επιλεκτικότητας που προβλέπει η διάταξη αυτή.
- 13 Συναφώς, κατά πρώτον, όσον αφορά τον προσδιορισμό του «κανονικού» φορολογικού καθεστώτος, η Επιτροπή έκρινε ότι, δεδομένου ότι το καθεστώς αυτό περιοριζόταν στον φόρο, ο οποίος ακολουθούσε τη δική του λογική, ήταν ανεξάρτητο από τα άλλα εθνικά φορολογικά καθεστώτα των οποίων τα συστατικά στοιχεία ήταν συνεπή προς τον σκοπό του, δηλαδή την ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω εισφορών από μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία, ώστε να καταστεί δυνατή η αντιμετώπιση του έμμεσου αυτού κόστους που μπορεί να προκύψει από μελλοντικές χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το «κανονικό» καθεστώς δεν είχε σχεδιαστεί βάσει παραμέτρων που προδήλως εισάγουν δυσμενή διάκριση με σκοπό την καταστρατήγηση του δικαίου της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.

- 14 Κατά δεύτερον, η Επιτροπή εκτίμησε, πρώτον, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που αφορούσε κατ' αποκλειστικότητα ο φόρος, των οποίων οι οφειλές αποτελούσαν πηγή αστάθειας ιδίως για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την πραγματική οικονομία, διέφεραν από τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς τα τελευταία δεν παρουσίαζαν τον ίδιο βαθμό κινδύνου πρόκλησης τέτοιας αστάθειας. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν βρίσκονταν σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου.
- 15 Δεύτερον, η Επιτροπή έκρινε ότι το κατώτατο όριο οφειλών που καθόριζε ο φόρος αποσκοπούσε στο να αντικατοπτρίζει το μέγεθος των πιστωτικών ιδρυμάτων και, κατά συνέπεια, τον κίνδυνο να προκληθεί σημαντικό έμμεσο κόστος. Επομένως, τα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων οι οφειλές δεν υπερέβαιναν το προβλεπόμενο από τον φόρο κατώτατο όριο δεν βρίσκονταν σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των ιδρυμάτων των οποίων οι οφειλές υπερέβαιναν το όριο αυτό, υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου, και, ως εκ τούτου, η απαλλαγή τους από τον φόρο δεν συνιστούσε παρέκκλιση από το «κανονικό» καθεστώς.

Αιτήματα των διαδίκων

- 16 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 17 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
  - να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 18 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι προσφεύγουσες προβάλλουν έναν μόνο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αφορά προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων τους.
- 19 Κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες κατά την εκ μέρους της ανάλυση του φόρου. Συνεπώς, θα έπρεπε να έχει κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και να τους έχει παράσχει τη δυνατότητα να γνωστοποιήσουν την άποψή τους και να ασκήσουν έτσι τα διαδικαστικά τους δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την εξέταση στην οποία προέβη η Επιτροπή, στην προσβαλλόμενη απόφαση, σχετικά με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του φόρου.
- 20 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 21 Υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης των ενισχύσεων το οποίο καθιερώνεται στο άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, και το οποίο έχει ως μοναδικό σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη επί του κοινοποιηθέντος μέτρου, και, αφετέρου, της επίσημης διαδικασίας έρευνας στην οποία αναφέρεται το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.
- 22 Όταν εκδίδεται απόφαση, όπως η προσβαλλόμενη, για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 [ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9), η νομιμότητα της απόφασης εξαρτάται από το αν η εκτίμηση των πληροφοριών και των στοιχείων που διέθετε η Επιτροπή, κατά το προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης του κοινοποιηθέντος μέτρου, θα έπρεπε αντικειμενικά να δημιουργήσει αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του μέτρου αυτού ως ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι τέτοιες αμφιβολίες πρέπει να οδηγούν στην κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας στην οποία μπορούν να μετάσχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη που μνημονεύονται στο άρθρο 1, στοιχείο η', του εν λόγω κανονισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 38).
- 23 Σε περίπτωση που με την προσφυγή ζητείται η ακύρωση απόφασης για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, ο προσφεύγων επικρίνει κατ' ουσίαν το γεγονός ότι η απόφαση την οποία έλαβε η Επιτροπή σχετικά με την επίμαχη ενίσχυση εκδόθηκε χωρίς το θεσμικό όργανο να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, προσβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα διαδικαστικά δικαιώματά του. Προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα ακυρώσεως, ο προσφεύγων δύναται να προβάλει οποιονδήποτε λόγο βάσει του οποίου θα μπορούσε να αποδειχθεί ότι η εκτίμηση των πληροφοριών και των στοιχείων που διαθέτει η Επιτροπή, κατά το προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης του κοινοποιηθέντος μέτρου, θα έπρεπε να δημιουργήσει αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του μέτρου αυτού ως ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 24 Η απόδειξη της ύπαρξης τέτοιων αμφιβολιών, η οποία πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις περιστάσεις έκδοσης της απόφασης για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων όσο και στο περιεχόμενό της, βαρύνει τον αιτούντα την ακύρωση της απόφασης αυτής, ο οποίος μπορεί να βασιστεί συναφώς σε δέσμη από συγκλίνουσες ενδείξεις (αποφάσεις της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 40, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, ΗH Ferries κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-68/15, EU:T:2018:563, σκέψη 63). Ως προς το ζήτημα αυτό, δεν αποτελεί έργο του Γενικού Δικαστηρίου να κρίνει αν υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις για την έλλειψη αμφιβολιών όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως ενίσχυσης. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να ελέγξει αν ο προσφεύγων απέδειξε την ύπαρξη τέτοιων αμφιβολιών, ενδεχομένως με τη συνδρομή μιας δέσμης από συγκλίνουσες ενδείξεις (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 73).

- 25 Στο πλαίσιο αυτό, ο ανεπαρκής ή ελλιπής χαρακτήρας της εξέτασης που διενήργησε η Επιτροπή κατά την προκαταρκτική διαδικασία εξέτασης αποτελεί ένδειξη ότι αντιμετωπίστηκαν κατά την αξιολόγηση του επίμαχου μέτρου σοβαρές δυσχέρειες, των οποίων η ύπαρξη την υποχρεώνει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας (βλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Τέλος, η έννοια των «σοβαρών δυσχερειών» έχει αντικειμενικό χαρακτήρα. Συνεπώς, ο έλεγχος νομιμότητας που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο ως προς την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών δεν μπορεί να περιορίζεται στην αναζήτηση της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως (βλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, 3F κατά Επιτροπής, T-30/03 RENV, EU:T:2011:534, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 80 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής πρέπει να εξεταστεί η επιχειρηματολογία με την οποία οι προσφεύγουσες επιδιώκουν να αποδείξουν την ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του φόρου ως ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι οποίες θα έπρεπε να έχουν οδηγήσει την Επιτροπή στην κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας.
- 28 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι για τον χαρακτηρισμό εθνικού μέτρου ως «κρατικής ενίσχυσης», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, απαιτείται να πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις. Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για κρατική παρέμβαση ή παρέμβαση μέσω κρατικών πόρων. Δεύτερον, η παρέμβαση αυτή πρέπει να μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Τρίτον, πρέπει να χορηγεί επιλεκτικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο. Τέταρτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (βλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2022, Fiat Chrysler Finance Europe κατά Επιτροπής, C-885/19 P και C-898/19 P, EU:C:2022:859, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 29 Οι προσφεύγουσες διευκρινίζουν ότι «[μ]ε την υπό κρίση προσφυγή αμφισβητείται το κύρος της εκ μέρους της Επιτροπής εξέτασης του κοινοποιηθέντος μέτρου όσον αφορά το κριτήριο επιλεκτικότητας» καθόσον η Επιτροπή αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες ως προς το ζήτημα αυτό και όφειλε να έχει κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 30 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με τη χορήγηση επιλεκτικού πλεονεκτήματος, αυτή επιβάλλει να εξετάζεται αν, στο πλαίσιο δεδομένου νομικού καθεστώτος, το επίμαχο εθνικό μέτρο είναι ικανό να ευνοήσει «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής» έναντι άλλων που τελούν, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με το εν λόγω καθεστώς σκοπού, σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση και υφίστανται, ως αποτέλεσμα, διαφορετική μεταχείριση, δυνάμενη κατ' ουσίαν να χαρακτηριστεί ως εισάγουσα δυσμενείς διακρίσεις (βλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2022, Fiat Chrysler Finance Europe κατά Επιτροπής, C-885/19 P και C-898/19 P, EU:C:2022:859, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 31 Όσον αφορά, ειδικότερα, τα εθνικά μέτρα που παρέχουν φορολογικό πλεονέκτημα, υπενθυμίζεται ότι μέτρο τέτοιας φύσεως, το οποίο, μολονότι δεν συνεπάγεται μεταφορά κρατικών πόρων, περιάγει τους δικαιούχους σε ευνοϊκότερη κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς φορολογουμένους, δύναται να προσπορίζει επιλεκτικό πλεονέκτημα στους δικαιούχους και, ως εκ τούτου, να συνιστά «κρατική ενίσχυση», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συνεπώς, θεωρείται ως κρατική ενίσχυση, μεταξύ άλλων, παρέμβαση η οποία ελαφρύνει τις επιβαρύνσεις που συνήθως βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης και η οποία, ως εκ

τούτου, χωρίς να είναι επιδότηση υπό τη στενή έννοια του όρου, είναι της αυτής φύσεως και επιφέρει ταυτόσημα αποτελέσματα (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-562/19 P, EU:C:2021:201, σκέψη 30, και της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-596/19 P, EU:C:2021:202, σκέψη 36).

- 32 Για τον χαρακτηρισμό εθνικού φορολογικού μέτρου ως «επιλεκτικού», η Επιτροπή πρέπει, σε πρώτο στάδιο, να προσδιορίσει το σύστημα αναφοράς, ήτοι το «κανονικό» φορολογικό καθεστώς που έχει εφαρμογή στο οικείο κράτος μέλος, και, σε δεύτερο στάδιο, να αποδείξει ότι το επίμαχο φορολογικό μέτρο παρεκκλίνει από το εν λόγω σύστημα αναφοράς, καθόσον εισάγει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ επιχειρηματιών οι οποίοι βρίσκονται, υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκεται με το σύστημα αυτό, σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση. Η έννοια της «κρατικής ενίσχυσης» δεν καλύπτει, ωστόσο, τα μέτρα που εισάγουν διαφορετική μεταχείριση μεταξύ επιχειρήσεων ευρισκόμενων, υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκεται με το επίμαχο νομικό καθεστώς, σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση και είναι, ως εκ τούτου, a priori επιλεκτικής εφαρμογής, όταν το οικείο κράτος μέλος επιτυγχάνει να αποδείξει, σε τρίτο στάδιο, ότι η διαφοροποίηση αυτή δικαιολογείται, υπό την έννοια ότι προκύπτει από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος στο οποίο εντάσσονται τα εν λόγω μέτρα (βλ. αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά World Duty Free Group κ.λπ., C-20/15 P και C-21/15 P, EU:C:2016:981, σκέψεις 57 και 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 8ης Νοεμβρίου 2022, Fiat Chrysler Finance Europe κατά Επιτροπής, C-885/19 P και C-898/19 P, EU:C:2022:859, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 33 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά της εξέτασης στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τα δύο πρώτα στάδια που εκτέθηκαν στη σκέψη 32 ανωτέρω.
- 34 Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 66, 70 και 72 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, αφενός, ότι το σύστημα αναφοράς δεν είχε σχεδιαστεί κατά τρόπο που να εισάγει προδήλως δυσμενή διάκριση και, αφετέρου, ότι η μη υπαγωγή στον φόρο ορισμένων κατηγοριών επιχειρηματιών ή των επιχειρηματιών των οποίων οι συσσωρευμένες οφειλές ήταν χαμηλότερες από το κατώτατο όριο που καθόριζε το νομοσχέδιο δεν συνιστούσε παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς καθόσον οι επιχειρηματίες αυτοί δεν βρίσκονταν, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με τον φόρο σκοπού, σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των τραπεζικών ιδρυμάτων που υπέκειντο στον εν λόγω φόρο.
- 35 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με τα διάφορα στοιχεία του φόρου τα οποία ανέλυσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, αφού προσδιοριστεί ο επιδιωκόμενος από τον εθνικό νομοθέτη σκοπός.

Επί του σκοπού του φόρου

- 36 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι ο σκοπός του φόρου είναι μεροληπτικός καθόσον ο φόρος στοχεύει τα «μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα», παρά το γεγονός ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα ενδέχεται να συμβάλουν στο έμμεσο κόστος σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης. Επιπλέον, ο φόρος στοχεύει μερικές επιχειρήσεις, σε μια αγορά η οποία αριθμεί περισσότερες από εκατό άλλες επιχειρήσεις. Οι στοχευόμενες αυτές επιχειρήσεις έρχονται επομένως αντιμέτωπες με σημαντική αύξηση των φόρων που οφείλουν να καταβάλουν. Ο φόρος έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε μερικές μόνον επιχειρήσεις να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση του έμμεσου αυτού κόστους. Ωστόσο, δεν αμφισβητείται ότι οι επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται στον φόρο προκαλούν επίσης έμμεσο κόστος. Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο δημιουργεί αδικαιολόγητη

δυσμενή διάκριση, η οποία θα έπρεπε να είναι προφανής για την Επιτροπή βάσει των πληροφοριών που αυτή διέθετε όταν εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Κατά τις προσφεύγουσες, το γεγονός ότι τα έσοδα από τον εν λόγω φόρο προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση πρόσθετων δημόσιων δαπανών, δεδομένου ότι σκοπός του φόρου δεν είναι η δημιουργία ταμείου για την αντιστάθμιση μελλοντικού έμμεσου κόστους, εγείρει, τουλάχιστον, ερωτήματα ως προς τον πραγματικό σκοπό του φόρου.

- 37 Επιπλέον, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το νομοσχέδιο διευκρινίζει ότι σκοπός του φόρου είναι η αύξηση της φορολογίας των μεγάλων πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία, σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης, είναι πιθανό να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι το κόστος αυτό οφείλεται πρωτίστως στη δυσκολία λήψης δανείων από τις τράπεζες σε περίοδο χρηματοπιστωτικής κρίσης. Το έμμεσο κόστος, το οποίο ορίζεται με ασάφεια στο νομοσχέδιο, συνίσταται, κατ' ουσίαν, στο σύνολο του κόστους που ενδέχεται να επωμιστεί το Δημόσιο σε περίπτωση επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Περαιτέρω, σκοπός του φόρου δεν είναι η δημιουργία ταμείου για την αντιστάθμιση μελλοντικού έμμεσου κόστους, αλλά η ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών ώστε να μπορούν να πραγματοποιηθούν πρόσθετες δημόσιες δαπάνες.
- 38 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.
- 39 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το σημείο 5.1 της αιτιολογικής έκθεσης του νομοσχεδίου, ο φόρος αποσκοπεί στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω της βελτίωσής τους και της διατήρησης του δημόσιου χρέους σε χαμηλό επίπεδο προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Ειδικότερα, θεωρείται ότι, με ισχυρότερα δημόσια οικονομικά, το Βασίλειο της Σουηδίας θα είναι καλύτερα προετοιμασμένο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων σε καταστάσεις κρίσης.
- 40 Επιπλέον, στο νομοσχέδιο διευκρινίζεται ότι οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις είναι δαπανηρές και ενδέχεται να προκαλέσουν, μεταξύ άλλων, έμμεσο κόστος λόγω της κάμψης του οικονομικού κύκλου και της επιδείνωσης των δημόσιων οικονομικών. Ωστόσο, δεν παρουσιάζουν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα τον ίδιο κίνδυνο για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Συγκεκριμένα, τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα αποτελούν τόσο σημαντικό μέρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος ώστε η πτώχευσή τους ή η σοβαρή διατάραξη της λειτουργίας τους θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό καθώς και στην οικονομία εν γένει. Επομένως, τα προβλήματα ενός από τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα θα μπορούσαν να διαδοθούν γρήγορα σε ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα. Ειδικότερα, η αμοιβαία κατοχή χρεωστικών τίτλων θα ευνοούσε την ταχεία εξάπλωση ενός προβλήματος από ένα μέρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε άλλα μέρη του συστήματος αυτού, με αποτέλεσμα να απειλείται η σταθερότητά του. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα που δεν είναι κρίσιμα για το χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν επηρεάζουν τις μακροοικονομικές εξελίξεις στον ίδιο βαθμό με τα μεγάλα ιδρύματα. Συνεπώς, τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία, λόγω του μεγέθους τους και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και τη μακροοικονομική ανάπτυξη, ενδέχεται, σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης της οποίας η επέλευση δεν μπορεί να αποκλειστεί, να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία θα πρέπει να καταβάλουν τον φόρο.
- 41 Από την ως άνω αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου προκύπτει ότι σκοπός του φόρου είναι η ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω της βελτίωσής τους και της διατήρησης του δημόσιου χρέους σε χαμηλό επίπεδο προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών

χρηματοπιστωτικών κρίσεων, χάρη στο ότι η υποχρέωση καταβολής του φόρου επιβάλλεται στα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη λειτουργίας θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση και λόγω του μεγέθους και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.

- 42 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες προέβησαν ότι και τα πιστωτικά ιδρύματα που δεν υπόκεινται στον φόρο, θεωρούμενα ως ενιαίο σύνολο, ενδέχεται να αποτελέσουν την αιτία σημαντικού έμμεσου κόστους για την κοινωνία. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό, ακόμη και αν θεωρηθεί παραδεκτό, πρέπει να απορριφθεί. Αφενός, όπως προκύπτει από τη σκέψη 41 ανωτέρω, ο σχεδιασμός του φόρου στηρίζεται στα επιμέρους χαρακτηριστικά των πιστωτικών ιδρυμάτων. Αφετέρου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 25 της προσβαλλόμενης απόφασης, τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στον φόρο αντιπροσωπεύουν το 90 % του συνόλου των οφειλών όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη Σουηδία. Οι προσφεύγουσες, εκθέτοντας απλώς ότι το ποσοστό αυτό ενδέχεται να μην είναι ορθό, χωρίς να τεκμηριώσουν τον ισχυρισμό τους με αποδεικτικά στοιχεία, δεν κατόρθωσαν να κλονίσουν τη διαπίστωση ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που δεν υπόκεινται στον φόρο αντιπροσωπεύουν μόλις το 10 % του συνόλου των οφειλών όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη Σουηδία. Συνεπώς, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η πτώχευση των πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν υπόκεινται στον φόρο, ακόμη και αν θεωρηθούν ως ενιαίο σύνολο, θα συνεπαγόταν συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
- 43 Επιπλέον, οι προσφεύγουσες δεν έθεσαν υπό αμφισβήτηση το ενδεχόμενο ότι μόνο τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να προκαλέσουν σε μεμονωμένη βάση, λόγω της πτώχευσής τους, συστημικό κίνδυνο και να έχουν πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Πράγματι, με τις παρατηρήσεις τους επί του υπομνήματος παρεμβάσεως του Βασιλείου της Σουηδίας, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την ορθότητα της διαπίστωσης αυτής χωρίς να τεκμηριώνουν τη θέση τους, ενώ συγχρόνως παραδέχονται ότι η πιθανότητα να προκληθεί έμμεσο κόστος από μια τράπεζα πηγάζει από δύο ανεξάρτητους παράγοντες, ήτοι, αφενός, την πιθανότητα να πτωχεύσει η τράπεζα και, αφετέρου, τα αποτελέσματα της πτώχευσής της.

Επί του συστήματος αναφοράς

- 44 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή διέθετε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θα έπρεπε να εγείρουν αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα των στοιχείων του συστήματος αναφοράς με τον σκοπό του φόρου. Κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή φαίνεται να προσδιόρισε το σύστημα αναφοράς στηριζόμενη σε υπερβολικά ευρεία ερμηνεία της φορολογικής κυριαρχίας της οποίας απολαύουν τα κράτη μέλη.
- 45 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.
- 46 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, εάν το επίμαχο φορολογικό μέτρο δεν μπορεί να διαχωριστεί από το συνολικό φορολογικό σύστημα του οικείου κράτους μέλους, πρέπει να γίνεται παραπομπή στο σύστημα αυτό. Αντιθέτως, όταν προκύπτει ότι τέτοιου είδους μέτρο μπορεί σαφώς να διαχωριστεί από το συνολικό σύστημα, δεν αποκλείεται το πλαίσιο αναφοράς το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη να είναι πιο περιορισμένο από το συνολικό σύστημα, ή ακόμη και να ταυτίζεται με

αυτό καθεαυτό το μέτρο, όταν το τελευταίο εμφανίζεται ως κανόνας με αυτοτελή νομική λογική και δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ένα συνεκτικό σύνολο κανόνων δικαίου εκτός του εν λόγω μέτρου (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *World Duty Free Group* και Ισπανία κατά Επιτροπής, C-51/19 P και C-64/19 P, EU:C:2021:793, σκέψη 63). Επομένως, ένα μέτρο μπορεί να αποτελέσει αυτό το ίδιο το πλαίσιο αναφοράς του όταν θεσπίζει σαφώς οριοθετημένο φορολογικό καθεστώς το οποίο επιδιώκει ειδικούς στόχους, διακρινόμενο ως εκ τούτου από κάθε άλλο φορολογικό καθεστώς εφαρμοζόμενο στο οικείο κράτος μέλος (απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2018, *World Duty Free Group* κατά Επιτροπής, T-219/10 RENV, EU:T:2018:784, σκέψη 127).

- 47 Εν προκειμένω, η Επιτροπή όρισε ότι το σύστημα αναφοράς περιορίζεται στον φόρο, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητείται, αυτό καθεαυτό, από τις προσφεύγουσες.
- 48 Επισημαίνεται ότι τα συστατικά χαρακτηριστικά του φόρου συγκροτούν, καταρχήν, το σύστημα αναφοράς ή το «κανονικό» φορολογικό καθεστώς για τους σκοπούς της ανάλυσης της προϋπόθεσης περί επιλεκτικού χαρακτήρα. Δεν αποκλείεται, βεβαίως, το ενδεχόμενο από τα χαρακτηριστικά αυτά να προκύπτει ένα στοιχείο το οποίο προδήλως εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, όπερ εναπόκειται όμως στις προσφεύγουσες να αποδείξουν (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-562/19 P, EU:C:2021:201, σκέψη 42, και της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-596/19 P, EU:C:2021:202, σκέψη 48). Ωστόσο, στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, δεδομένου ότι πρόκειται για άρνηση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, οι προσφεύγουσες πρέπει να αποδείξουν την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών τις οποίες αντιμετώπισε η Επιτροπή κατά την εξέταση της προϋπόθεσης περί επιλεκτικού χαρακτήρα, η οποία είναι η μόνη επίμαχη εν προκειμένω προϋπόθεση.
- 49 Στο πλαίσιο αυτό, διευκρινίζεται ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν από τα χαρακτηριστικά του φόρου προκύπτει στοιχείο το οποίο προδήλως εισάγει δυσμενή διάκριση, πρέπει να εξεταστεί αν η επιλογή των κριτηρίων φορολόγησης, λόγω του ότι ευνοεί ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα, είναι ασυνεπής προς τον σκοπό του φόρου αυτού (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-562/19 P, EU:C:2021:201, σκέψη 43, και της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-596/19 P, EU:C:2021:202, σκέψη 49).
- 50 Συναφώς, πέραν των τομέων στους οποίους το φορολογικό δίκαιο της Ένωσης αποτελεί αντικείμενο εναρμόνισης, το οικείο κράτος μέλος είναι αυτό που προσδιορίζει, μέσω της άσκησης των δικών του αρμοδιοτήτων σε ζητήματα άμεσης φορολογίας και με σεβασμό της φορολογικής του αυτονομίας και του δικαίου της Ένωσης, τα συστατικά χαρακτηριστικά του φόρου τα οποία καθορίζουν, καταρχήν, το σύστημα αναφοράς ή το «κανονικό» φορολογικό καθεστώς βάσει του οποίου πρέπει να αναλυθεί η προϋπόθεση περί επιλεκτικού χαρακτήρα. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, για την επιλογή του φορολογικού συντελεστή, τον καθορισμό της βάσης επιβολής του φόρου, της γενεσιουργού αιτίας του, του κατώτατου ορίου και του τρόπου υπολογισμού της φορολογητέας βάσης (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-562/19 P, EU:C:2021:201, σκέψεις 38 και 39, και της 26ης Απριλίου 2018, *ANGED*, C-236/16 και C-237/16, EU:C:2018:291, σκέψη 43). Επιπλέον, ανεξαρτήτως του αν η φορολόγηση γίνεται με ενιαίο συντελεστή ή είναι προοδευτική, το ύψος της επιβάρυνσης αποτελεί επίσης, όπως και ο κύκλος των υποκειμένων στον φόρο, τμήμα των θεμελιωδών χαρακτηριστικών του νομικού καθεστώτος ορισμένης φορολογικής επιβάρυνσης (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2019, Πολωνία κατά Επιτροπής, T-836/16 και T-624/17, EU:T:2019:338, σκέψη 65, και της 27ης Ιουνίου 2019, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, T-20/17, EU:T:2019:448, σκέψη 80).

- 51 Επομένως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, ελλείψει ρύθμισης της Ένωσης, ο καθορισμός των φορολογητέων βάσεων και η κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης στους διάφορους συντελεστές παραγωγής και στους διάφορους οικονομικούς τομείς εμπίπτει στη φορολογική αρμοδιότητα των κρατών μελών (απόφαση της 26ης Απριλίου 2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, σκέψη 50).
- 52 Κατά τις προσφεύγουσες, είναι πρόδηλο ότι οι παράμετροι του φόρου δεν συμβιβάζονται με τον σκοπό του, πράγμα το οποίο, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή, θα έπρεπε να έχει δημιουργήσει αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του φόρου ως ενίσχυσης.
- 53 Ειδικότερα, οι προσφεύγουσες αναφέρονται, πρώτον, στη βάση επιβολής του φόρου η οποία στηρίζεται στις οφειλές των πιστωτικών ιδρυμάτων, δεύτερον, στους υποκειμένους στον φόρο, τρίτον, στο κατώτατο όριο για τον φόρο και, τέταρτον, στον μηχανισμό ενοποίησης στο πλαίσιο του υπολογισμού του κατώτατου ορίου και της φορολογικής βάσης.

Επί της βάσης επιβολής του φόρου η οποία στηρίζεται στις οφειλές των πιστωτικών ιδρυμάτων

- 54 Κατά τις προσφεύγουσες, οι οφειλές, σε αντίθεση με τα στοιχεία του ενεργητικού, δεν συνδέονται με τους κινδύνους. Το ίδιο ισχύει και για το μέγεθος των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως επιβεβαιώνουν ορισμένοι εθνικοί οργανισμοί, η οικονομική θεωρία και οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των μεγάλων σουηδικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, το έμμεσο κόστος ή ο κίνδυνος τέτοιου κόστους δεν τελούν σε σχέση άμεσης αναλογίας με τις οφειλές ενός πιστωτικού ιδρύματος, πράγμα το οποίο γνώριζε η Επιτροπή. Βεβαίως, δεν εναπέκειτο στην Επιτροπή να επιλέξει τον καταλληλότερο δείκτη για την εκτίμηση του κινδύνου έμμεσου κόστους στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης του φόρου εκ μέρους της. Ωστόσο, η Επιτροπή όφειλε να εξακριβώσει αν η επιλεγείσα από το Βασίλειο της Σουηδίας φορολογική βάση εισήγε στο σύστημα αναφοράς παράμετρο προδήλως ενέχουσα δυσμενή διάκριση. Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, αντιθέτως προς ό,τι απαιτείται από την πρόσφατη νομολογία σχετικά με τα φορολογικά μέτρα και τον επιλεκτικό χαρακτήρα, το κοινοποιηθέν μέτρο είτε επέβαλλε σημαντική φορολογική επιβάρυνση στο σύνολο της φορολογικής βάσης των επιχειρήσεων είτε δεν επέβαλλε καμία απολύτως φορολογική επιβάρυνση.
- 55 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.
- 56 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι ο όγκος των οφειλών ενός πιστωτικού ιδρύματος αποτελούσε έναν από τους δείκτες του μεγέθους του εν γένει, της σημασίας του και του κινδύνου που θα ενείχε ενδεχομένως η πτώχευσή του για τη μακροοικονομική κατάσταση στη Σουηδία. Επομένως, κατά την Επιτροπή, το εν λόγω κριτήριο ήταν συνεπές προς τον σκοπό του φόρου και δεν προέκυπτε από αυτό κανένα στοιχείο που να εισήγε προδήλως δυσμενή διάκριση.
- 57 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν εμποδίζει την επιβολή φορολογίας χωρίς προοδευτικό χαρακτήρα επί του συνολικού ποσού των οφειλών των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το γεγονός ότι υφίστανται δείκτες καταλληλότεροι ή ακριβέστεροι από το συνολικό ποσό των οφειλών των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι αδιάφορο στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα αυτόν αφορά μόνον την κατάργηση των επιλεκτικών πλεονεκτημάτων των οποίων θα μπορούσαν να τύχουν ορισμένες επιχειρήσεις εις

βάρος άλλων που βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση (πρβλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-562/19 P, EU:C:2021:201, σκέψη 41, και της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-596/19 P, EU:C:2021:202, σκέψη 47).

58. Επισημαίνεται επίσης ότι, όπως εκτέθηκε στις σκέψεις 40 και 41 ανωτέρω, ο φόρος δεν αποσκοπεί στην πρόληψη ή την αντιμετώπιση των κινδύνων τους οποίους αντιπροσωπεύουν τα πιστωτικά ιδρύματα, αλλά στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών του συγκεκριμένου κράτους προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων, χάρη στο ότι η υποχρέωση καταβολής του φόρου επιβάλλεται στα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη λειτουργίας θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση και λόγω του μεγέθους και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
59. Επιπλέον, ιδίως στο πλαίσιο της αμοιβαίας κατοχής χρεωστικών τίτλων που μνημονεύεται στη σκέψη 40 ανωτέρω, όσο μεγαλύτερο είναι το ύψος των οφειλών, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, δεδομένου ότι, σε περίπτωση πτώχευσης, το οικείο πιστωτικό ίδρυμα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να εξοφλήσει τις σημαντικές οφειλές του, πράγμα το οποίο, κατά συνέπεια, δημιουργεί κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων έναντι των πιστωτών του και, ως εκ τούτου, σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Επομένως, ένα κριτήριο που στηρίζεται στο ύψος της οφειλής, όπως αυτό που υιοθετεί εν προκειμένω η εθνική νομοθεσία, για να γίνει διάκριση μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων ανάλογα με το αν έχουν μεγαλύτερο ή μικρότερο αντίκτυπο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, είναι συνεπές προς τον επιδιωκόμενο σκοπό (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Απριλίου 2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, σκέψη 53).
60. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο εθνικός νομοθέτης δεν θεώρησε ότι οι οφειλές των μεγάλων πιστωτικών ιδρυμάτων αυξάνουν την έκθεσή τους σε κινδύνους, αλλά, αντιθέτως, επικεντρώθηκε στο ζήτημα αν η πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος, μόλις επέλθει, μπορεί να προκαλέσει, σε μεμονωμένη βάση, σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
61. Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με τη βάση επιβολής του φόρου.

Επί των υποκειμένων στον φόρο

62. Οι προσφεύγουσες επικαλούνται, εκτός από την ανομοιογένεια των εννέα ιδρυμάτων που υπόκεινται στον φόρο, την έλλειψη συσχέτισης μεταξύ του καταλόγου των ιδρυμάτων αυτών και του καταλόγου των συστημικώς σημαντικών ιδρυμάτων που έχουν προσδιοριστεί από το Riksgäldskontoret (Εθνικό Γραφείο Χρέους, Σουηδία) στο πλαίσιο της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2014, L 173, σ. 190), καθόσον ο τελευταίος αυτός κατάλογος περιλαμβάνει μόνον έξι από τα εννέα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στον φόρο, χωρίς η Επιτροπή να έχει παράσχει σχετικές εξηγήσεις. Επιπλέον, ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στον φόρο χορηγεί δάνεια αποκλειστικά στους σουηδικούς δήμους και, επομένως, δεν θα προκαλούσε έμμεσο κόστος.

- 63 Συναφώς, οι προσφεύγουσες παρατηρούν ότι, κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2014/59, οι τράπεζες τροφοδοτούν ένα ταμείο εξυγίανσης και ότι, από τις εννέα τράπεζες που προσδιορίστηκαν από το Εθνικό Γραφείο Χρέους ως συστημικώς σημαντικές –γεγονός που συνεπάγεται σημαντικά υψηλότερες εισφορές στο εν λόγω ταμείο και την τήρηση αυστηρότερων απαιτήσεων–, μόνον έξι όφειλαν να καταβάλουν τον φόρο. Επιπλέον, λόγω αυτών των υψηλότερων εισφορών και των αυστηρότερων απαιτήσεων, τα συστημικώς σημαντικά ιδρύματα είναι ανθεκτικότερα και λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν έμμεσο κόστος.
- 64 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται επίσης την ύπαρξη μηχανισμών χρηματοπιστωτικής σταθερότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ιδίως τον κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2013, L 176, σ. 1).
- 65 Στους μηχανισμούς αυτούς προστίθενται, αφενός, το γεγονός ότι το Βασίλειο της Σουηδίας επέλεξε απαιτήσεις αυστηρότερες από εκείνες που προβλέπει η νομοθεσία της Ένωσης και, αφετέρου, ο μηχανισμός εγγύησης των τραπεζικών καταθέσεων των ιδιωτών καταθετών μέχρι το ποσό των 100 000 ευρώ δυνάμει της οδηγίας 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ 2014, L 173, σ. 149). Εξάλλου, κατά τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διενήργησε το 2021 η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), οι πέντε σουηδικές τράπεζες που υποβλήθηκαν στις προσομοιώσεις αυτές πέτυχαν εξαιρετικά αποτελέσματα.
- 66 Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν επίσης το ανταγωνιστικό περιβάλλον του εθνικού χρηματοπιστωτικού τομέα. Κατά την άποψή τους, η πτυχή αυτή είναι σημαντική προκειμένου να γίνει κατανοητή η σχέση μεταξύ των επιχειρήσεων που υπόκεινται στον φόρο και του κινδύνου να προκληθεί έμμεσο κόστος ανάλογα με τα μερίδια αγοράς που αυτές κατέχουν στους διάφορους χρηματοπιστωτικούς τομείς. Δεν κατέχουν, όμως, όλες οι υποκείμενες στον φόρο τράπεζες μεγάλα μερίδια αγοράς σε όλες τις σχετικές αγορές. Επιπλέον, κατά τις προσφεύγουσες, εάν οι τράπεζες ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά και ορισμένες υπόκεινται στον φόρο ενώ άλλες απαλλάσσονται επιλεκτικώς από αυτόν, τούτο επηρεάζει και μεταβάλλει τον ανταγωνισμό στην αγορά, πράγμα που αποκαλύπτει την ύπαρξη δυσμενούς διάκρισης.
- 67 Οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι ο σουηδικός χρηματοπιστωτικός τομέας περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε ένα ή περισσότερα τμήματα της αγοράς και που ανταγωνίζονται τα υποκείμενα στον φόρο πιστωτικά ιδρύματα.
- 68 Κατά τις προσφεύγουσες, η έλλειψη απαιτήσεων που να επιβάλλονται στα άλλα αυτά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορεί να συνιστά πρόσθετη απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να ενέχει πρόσθετους κινδύνους έμμεσου κόστους για το Δημόσιο. Οι προσφεύγουσες προβάλλουν επίσης τη σημασία των ταμείων ενυπόθηκων δανείων στον τομέα παροχής ενυπόθηκων δανείων σε νοικοκυριά.
- 69 Οι προσφεύγουσες συμπεραίνουν ότι, δεδομένου ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα προκαλούν έμμεσο κόστος, δεν είναι αναγκαίο να γίνει διάκριση μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων για τους σκοπούς της υπαγωγής στον φόρο.
- 70 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.

- 71 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εκτίμησε ότι υποκείμενοι στον φόρο είναι τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη των δραστηριοτήτων τους μπορεί να προκαλέσει, σε μεμονωμένη βάση, σημαντικό έμμεσο κόστος για τη σουηδική κοινωνία σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης. Κατά την Επιτροπή, τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να είναι συστημικώς σημαντικά, να έχουν επιρροή και αντίκτυπο στην αγορά και το μέγεθός τους είναι κρίσιμο για την πραγματική οικονομία. Η Επιτροπή παρατήρησε ότι, όπως επισημαίνει το Βασίλειο της Σουηδίας, τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να επηρεάσουν τις μακροοικονομικές εξελίξεις σε διαφορετικό βαθμό από τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα.
- 72 Επιπλέον, οι λοιποί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί υπόκεινται σε διαφορετικό και εν γένει λιγότερο αυστηρό κανονιστικό καθεστώς, πράγμα που υποδηλώνει ότι έχουν μικρότερη ικανότητα να προκαλέσουν συστημικούς κινδύνους και έμμεσο κόστος. Όσον αφορά τα ταμεία ενυπόθηκων δανείων, τα οποία, κατά την Επιτροπή, κατέχουν εν πάση περιπτώσει περιορισμένο μερίδιο στην αγορά των ενυπόθηκων δανείων, η Επιτροπή έκρινε ότι τα ταμεία αυτά δεν ασκούν ορισμένες δραστηριότητες όπως η αποδοχή καταθέσεων ή η χορήγηση δανείων σε μη χρηματοπιστωτικές εταιρίες, κατά μείζονα λόγο καθόσον διαφέρουν από τα πιστωτικά ιδρύματα ως προς τη λειτουργία τους και εντάσσονται σε διαφορετικό κανονιστικό πλαίσιο.
- 73 Εν προκειμένω, κατά πρώτον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών το οποίο αντλείται από την έλλειψη απόλυτης συσχέτισης μεταξύ του καταλόγου των συστημικώς σημαντικών ιδρυμάτων που προσδιορίστηκαν από το Εθνικό Γραφείο Χρέους και του καταλόγου των πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στον φόρο. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρουν οι προσφεύγουσες, το Εθνικό Γραφείο Χρέους είναι η σουηδική αρχή εξυγίανσης κατά την έννοια της οδηγίας 2014/59. Επιπλέον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες υποστήριξαν, κατ' ουσίαν, ότι ο κατάλογος των συστημικώς σημαντικών ιδρυμάτων που προσδιορίστηκαν από το Εθνικό Γραφείο Χρέους δεν καταρτίστηκε βάσει ειδικών κριτηρίων και ότι, επομένως, δεν επρόκειτο για τα ίδια κριτήρια με εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτιση του καταλόγου των πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στον φόρο.
- 74 Επιπροσθέτως, όπως επιβεβαιώνουν οι προσφεύγουσες, το καθεστώς που θεσπίστηκε με την οδηγία 2014/59, καθώς και με τον κανονισμό (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ 2014, L 225, σ. 1), αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του σημαντικού άμεσου κόστους για την κοινωνία, ιδίως σε περίπτωση πτώχευσης των ιδρυμάτων αυτών, και όχι του έμμεσου κόστους. Οι προσφεύγουσες διευκρινίζουν, ωστόσο, ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζονται οι αυστηρότεροι κανόνες του εν λόγω καθεστώτος είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν έμμεσο κόστος, καθώς είναι λιγότερο πιθανό να πτωχεύσουν. Εντούτοις, όπως προκύπτει από τη σκέψη 60 ανωτέρω, ο φόρος δεν βαρύνει τα πιστωτικά ιδρύματα που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πτωχεύσουν, αλλά επιβάλλεται στα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων η πτώχευση, μόλις επέλθει, μπορεί να προκαλέσει, σε μεμονωμένη βάση, σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
- 75 Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει όσον αφορά τον κανονισμό 575/2013, την οδηγία 2014/49 και τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διενήργησε το 2021 η ΕΑΤ. Πράγματι, αφενός, οι απαιτήσεις σχετικά με τα ίδια κεφάλαια και ο μηχανισμός εγγύησης των τραπεζικών καταθέσεων αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του άμεσου κόστους, αποτρέποντας το ενδεχόμενο να πτωχεύσουν τα πιστωτικά ιδρύματα και να χάσουν τις καταθέσεις τους οι καταθέτες που είναι

φυσικά πρόσωπα. Αφετέρου, οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων αφορούν τον κίνδυνο να πτώχευσει ένα πιστωτικό ίδρυμα. Ο φόρος, όμως, δεν αποσκοπεί στην πρόληψη ενδεχόμενης πτώχευσης των τραπεζικών ιδρυμάτων ούτε στην αποφυγή του άμεσου κόστους, αλλά στη συνεκτίμηση του έμμεσου κόστους που μπορεί να προκληθεί από την ενδεχόμενη πτώχευση των υποκείμενων στον φόρο πιστωτικών ιδρυμάτων.

- 76 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το ανταγωνιστικό περιβάλλον του εθνικού χρηματοπιστωτικού τομέα, το οποίο, κατά τις προσφεύγουσες, έχει σημασία προκειμένου να γίνει κατανοητή η σχέση μεταξύ των επιχειρήσεων που υπόκεινται στον φόρο και του κινδύνου να προκληθεί έμμεσο κόστος ανάλογα με τα μερίδια αγοράς που αυτές κατέχουν στους διάφορους χρηματοπιστωτικούς τομείς, πρώτον, αρκεί η διαπίστωση ότι η γενεσιουργός αιτία του φόρου δεν συνίσταται στα μερίδια αγοράς που κατέχουν οι υποκείμενοι στον φόρο, αλλά στο ύψος των οφειλών τους. Σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 50 ανωτέρω, το Βασίλειο της Σουηδίας είχε το δικαίωμα να προσδιορίσει, ασκώντας τις δικές του αρμοδιότητες σε ζητήματα άμεσης φορολογίας και τηρώντας τη φορολογική του αυτονομία και το δίκαιο της Ένωσης, τη γενεσιουργό αιτία του φόρου και τη βάση επιβολής του φόρου αυτού.
- 77 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες δεν υποστηρίζουν ότι άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε ένα ή περισσότερα τμήματα της αγοράς και ανταγωνίζονται τα υποκείμενα στον φόρο πιστωτικά ιδρύματα είχαν οφειλές άνω των 150 δισεκατομμυρίων SEK. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν απλώς ότι οι επιχειρήσεις αυτές ανταγωνίζονται τα υποκείμενα στον φόρο πιστωτικά ιδρύματα, χωρίς να εξηγούν πώς η πτώχευσή τους θα μπορούσε να προκαλέσει, σε μεμονωμένη βάση, σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
- 78 Τρίτον, ως προς το επιχείρημα ότι η έλλειψη απαιτήσεων που να επιβάλλονται σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα μπορούσε να συνιστά πρόσθετη απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να ενέχει πρόσθετους κινδύνους έμμεσου κόστους για το Δημόσιο, αρκεί η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες δεν παρέχουν, προς στήριξη του επιχειρηματός τους, διευκρινίσεις από τις οποίες να μπορεί να συναχθεί οποιαδήποτε απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, όπερ συνεπάγεται ότι το επιχείρημα αυτό μπορεί να απορριφθεί ως μη τεκμηριωμένο.
- 79 Τέταρτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στον φόρο χορηγεί δάνεια μόνο στους σουηδικούς δήμους και, ως εκ τούτου, δεν θα προκαλούσε έμμεσο κόστος, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, στην περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων, η Επιτροπή μπορεί να περιοριστεί στη μελέτη των γενικών χαρακτηριστικών του επίμαχου καθεστώτος, χωρίς να υποχρεούται να εξετάσει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογής του. Επομένως, στην απόφαση που αφορά τέτοιο καθεστώς, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να προβεί σε ανάλυση της ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε κάθε επιμέρους περίπτωση βάσει του καθεστώτος αυτού (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Ιουλίου 2011, *Diputaci6n Foral de Vizcaya κ.λπ. κατά Επιτροπής*, C-471/09 P έως C-473/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:521, σκέψεις 98 και 99, και της 30ής Απριλίου 2019, *UPF κατά Επιτροπής*, T-747/17, EU:T:2019:271, σκέψη 60). Εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες δεν αμφισβήτησαν τα επιχειρήματα της Επιτροπής και του Βασιλείου της Σουηδίας κατά τα οποία το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα δεν ήταν εντελώς απαλλαγμένο από κάθε κίνδυνο πτώχευσης.
- 80 Πέμπτον, ως προς το επιχείρημα ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα προκαλούν έμμεσο κόστος, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 41 ανωτέρω, ο Σουηδός φορολογικός νομοθέτης είχε ως σκοπό να υπαγάγει στον φόρο τα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη λειτουργίας θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση και λόγω του μεγέθους

και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Επομένως, ακόμη και αν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα ενδέχεται να προκαλέσουν σε ορισμένο βαθμό έμμεσο κόστος, δηλαδή να συμβάλουν στη δημιουργία του κόστους αυτού, τούτο δεν σημαίνει ότι, σε περίπτωση πτώχευσης, όλα τα πιστωτικά ιδρύματα είναι ικανά να προκαλέσουν τις εν λόγω συνέπειες. Επιπλέον, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι ο αντίκτυπος των πιστωτικών ιδρυμάτων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το μέγεθός τους και το ύψος των οφειλών τους, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 59 ανωτέρω (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Απριλίου 2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, σκέψη 53). Εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες παραδέχθηκαν ότι τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα προκαλούν μεγαλύτερο έμμεσο κόστος.

- 81 Τέλος, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 42 και 43 ανωτέρω, αφενός, οι προσφεύγουσες δεν έθεσαν υπό αμφισβήτηση το ότι μόνον τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα είναι ικανά να προκαλέσουν σε μεμονωμένη βάση, λόγω της πτώχευσής τους, συστημικό κίνδυνο, να έχουν πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στην οικονομία εν γένει και να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Αφετέρου, δεν απέδειξαν ότι η πτώχευση των ιδρυμάτων που δεν υπόκεινται στον φόρο, ακόμη και αν θεωρηθούν ως ενιαίο σύνολο, θα είχε τις ίδιες συνέπειες.
- 82 Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με τους υποκειμένους στον φόρο.

Επί του κατώτατου ορίου για την υπαγωγή στον φόρο

- 83 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα θα προκαλούσαν έμμεσο κόστος για την κοινωνία σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης. Επιπλέον, στο νομοσχέδιο, η Σουηδική Κυβέρνηση δεν κατέδειξε ότι οι σχετικοί κίνδυνοι επέρχονται μόνο σε περίπτωση υπέρβασης του κατώτατου ορίου για την υπαγωγή στον φόρο. Επομένως, οι μεγάλες τράπεζες καλύπτουν το σύνολο του έμμεσου κόστους το οποίο προκαλούν, ενώ οι ανταγωνιστές τους απαλλάσσονται επιλεκτικώς από την κάλυψη κάθε κόστους που προκαλούν.
- 84 Περαιτέρω, ο φόρος δεν αποτελεί φόρο ειδικού σκοπού, δεδομένου ότι ο σκοπός του είναι καθαρά φορολογικός, καθόσον συνίσταται στην αύξηση των φορολογικών εσόδων χωρίς να επιδιώκεται να επηρεαστεί η συμπεριφορά των υποκειμένων στον φόρο.
- 85 Οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι, όταν το ύψος των οφειλών μιας επιχείρησης φθάνει το κατώτατο όριο φορολόγησης, ο φόρος επιβάλλεται βάσει του συνόλου των οφειλών που λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του εν λόγω ορίου. Επιπλέον, το κατώτατο όριο για τον φόρο δεν μπορεί να εξομοιωθεί με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή.
- 86 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν επίσης την ανάλυση της Επιτροπής και την εκ μέρους της ερμηνεία της απόφασης της 26ης Απριλίου 2018, ANGED (C-233/16, EU:C:2018:280), επί της οποίας στηρίχθηκε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, αφενός, πρόκειται για πλαίσιο διαφορετικό από αυτό της προκειμένης περίπτωσης και, αφετέρου, το κατώτατο όριο για την υπαγωγή στον επίμαχο στην υπόθεση εκείνη φόρο εφαρμοζόταν διαφορετικά, καθόσον ο εν λόγω φόρος επιβαλλόταν μόνο στο τμήμα που υπερέβαινε το κατώτατο όριο, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

- 87 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Σουηδίας, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.
- 88 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επισήμανε ότι το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK δεν συνιστούσε στοιχείο εισάγον προδήλως δυσμενή διάκριση και αποτελούσε θεμιτή έκφραση της άσκησης από το Βασίλειο της Σουηδίας της κυριαρχίας του. Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, η εφαρμογή του κατώτατου αυτού ορίου διασφαλίζει ότι οι υποκείμενοι στον φόρο αντιπροσωπεύουν το 90 % του συνόλου της συγκεντρωτικής λογιστικής κατάστασης όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων στη Σουηδία, συμπεριλαμβανομένων των σουηδικών υποκαταστημάτων των αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων.
- 89 Συναφώς, κατά τη νομολογία, υπάρχουν φόροι των οποίων η φύση δεν αποκλείει τη δυνατότητα να περιλαμβάνουν μηχανισμούς διαφοροποίησης, ακόμη και απαλλαγές, χωρίς πάντως οι εν λόγω μηχανισμοί να συνεπάγονται την παροχή επιλεκτικών πλεονεκτημάτων. Τυχόν ειδικές διατάξεις θεσπισθείσες για ορισμένες επιχειρήσεις λόγω της συγκεκριμένης κατάστασής τους, οι οποίες προβλέπουν για τις επιχειρήσεις αυτές διαφοροποίηση κατά τον καθορισμό του φόρου, ακόμη και απαλλαγή από τον φόρο, δεν πρέπει να ερμηνεύονται ως στοιχειοθετούσες επιλεκτικό πλεονέκτημα, αν οι εν λόγω διατάξεις δεν αντιβαίνουν στον σκοπό του επίμαχου φόρου (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2019, Πολωνία κατά Επιτροπής, T-836/16 και T-624/17, EU:T:2019:338, σκέψη 89, και της 27ης Ιουνίου 2019, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, T-20/17, EU:T:2019:448, σκέψη 101).
- 90 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός του κατώτατου ορίου φορολόγησης και των λεπτομερειών υπολογισμού της φορολογητέας βάσης εμπίπτει στο περιθώριο εκτίμησης του εθνικού νομοθέτη και βασίζεται, εξάλλου, σε τεχνικές και σύνθετες εκτιμήσεις επί των οποίων ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να ασκήσει μόνον περιορισμένο δικαστικό έλεγχο (πρβλ. απόφαση της 26ης Απριλίου 2018, ANGED, C-236/16 και C-237/16, EU:C:2018:291, σκέψη 43).
- 91 Από την ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι το Βασίλειο της Σουηδίας δεν μπορεί να εμποδιστεί, αφενός, να θεσπίσει φόρο συνοδευόμενο από κατώτατο όριο φορολόγησης και, αφετέρου, να θεσπίσει μηχανισμό διαβάθμισης που να προβλέπει ακόμη και την απαλλαγή των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία βρίσκονται κάτω από το εν λόγω όριο, υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία αυτά δεν αντιβαίνουν στον σκοπό του φόρου.
- 92 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί αν το εν λόγω κατώτατο όριο αντιβαίνει στον σκοπό του φόρου ή εισάγει προδήλως δυσμενή διάκριση.
- 93 Συναφώς, αφενός, όσον αφορά το επιχείρημα ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα θα προκαλούσαν έμμεσο κόστος για την κοινωνία σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης, υπενθυμίζεται ότι, εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκοπός του φόρου είναι η ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω της βελτίωσής τους και της διατήρησης του δημόσιου χρέους σε χαμηλό επίπεδο προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων, χάρη στο ότι η υποχρέωση καταβολής του φόρου επιβάλλεται στα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη λειτουργίας θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση και λόγω του μεγέθους και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Το Βασίλειο της Σουηδίας φρονεί ότι η πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος του οποίου οι οφειλές υπερβαίνουν το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK θα συνεπαγόταν τέτοιους κινδύνους και θα προκαλούσε σημαντικό έμμεσο κόστος για την

κοινωνία. Οι προσφεύγουσες δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την εν λόγω διαπίστωση του εθνικού νομοθέτη και, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 43 ανωτέρω, δεν υποστηρίζουν ότι η πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος του οποίου οι οφειλές είναι κάτω από το όριο αυτό θα μπορούσε να έχει τις ίδιες συνέπειες. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 59 ανωτέρω, ιδίως στο πλαίσιο της αμοιβαίας κατοχής χρεωστικών τίτλων, όσο μεγαλύτερο είναι το χρέος, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, καθόσον, σε περίπτωση πτώχευσης, το οικείο πιστωτικό ίδρυμα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να εξοφλήσει τις σημαντικές οφειλές του, πράγμα το οποίο, κατά συνέπεια, θα συνεπαγόταν κίνδυνο πτώχευσης των πιστωτών του και, ως εκ τούτου, συστημικό κίνδυνο.

- 94 Αφετέρου, όσον αφορά το επιχείρημα ότι ο φόρος δεν είναι ειδικού σκοπού και δεν αποσκοπεί στο να επηρεάσει τη συμπεριφορά των υποκειμένων στον φόρο, οι προσφεύγουσες δεν εξήγησαν για ποιον λόγο είναι απαραίτητο να αποσκοπεί ο φόρος στο να επηρεάσει τη συμπεριφορά των υποκειμένων σε αυτόν. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τον σκοπό του, ο φόρος αποσκοπεί στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω της βελτίωσής τους και της διατήρησης του δημόσιου χρέους σε χαμηλό επίπεδο προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Στο νομοσχέδιο δεν αναφέρθηκε κανένας άλλος ειδικός σκοπός, όπως το να επηρεαστεί η συμπεριφορά των υποκειμένων στον φόρο. Επομένως, το εν λόγω επιχείρημα δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, δεδομένου ότι ο φόρος δεν έχει ως σκοπό να αποτρέψει την ανάληψη κινδύνου από τα υποκείμενα στον φόρο πιστωτικά ιδρύματα ή την πτώχευσή τους, αλλά να διασφαλίσει την ορθή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών σε περίπτωση πτώχευσης ενός εκ των ιδρυμάτων αυτών.
- 95 Ομοίως, το γεγονός ότι τα έσοδα από τον φόρο εισρέουν στον κρατικό προϋπολογισμό συνάδει με τον σκοπό που μνημονεύθηκε στη σκέψη 94 ανωτέρω.
- 96 Επιπλέον, αφενός, όπως προκύπτει από τη δικογραφία και όπως επιβεβαίωσαν οι προσφεύγουσες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν υπήρχαν πιστωτικά ιδρύματα μη υποκείμενα στον φόρο των οποίων το ύψος των οφειλών να προσεγγίζει το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK.
- 97 Αφετέρου, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει, χωρίς τούτο να αμφισβητείται λυσιτελώς από τις προσφεύγουσες (βλ. σκέψη 42 ανωτέρω), ότι η εφαρμογή του κατώτατου αυτού ορίου διασφαλίζει ότι οι υποκείμενοι στον φόρο αντιπροσωπεύουν το 90 % του συνόλου της συγκεντρωτικής λογιστικής κατάστασης όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων στη Σουηδία.
- 98 Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν προέβαλαν επιχειρήματα βάσει των οποίων το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK να μπορεί να θεωρηθεί ως προδήλως ακατάλληλο υπό το πρίσμα των σκοπών του φόρου. Επίσης, δεν ανέφεραν ποιο άλλο ύψος θα ήταν κατάλληλο για το όριο αυτό. Στην πραγματικότητα, αμφισβητούν την ίδια την ύπαρξη ενός κατώτατου ορίου. Ωστόσο, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 89 και 90 ανωτέρω, η θέσπιση κατώτατων ορίων από τον εθνικό νομοθέτη δεν είναι, αυτή καθαυτήν, αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης.
- 99 Συνεπώς, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με το κατώτατο όριο για την υπαγωγή στον φόρο.

Επί του μηχανισμού ενοποίησης

- 100 Οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά του μηχανισμού ενοποίησης για τις ενδοομιλικές καταστάσεις ο οποίος χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κατώτατου ορίου και της φορολογικής βάσης, λόγω του ότι οι ενδοομιλικές οφειλές των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων και των διασυνοριακών υποκαταστημάτων λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του κατώτατου ορίου. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή τους, δεν υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ του έμμεσου κόστους στη Σουηδία και των οφειλών που προκύπτουν από αλλοδαπό υποκατάστημα σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος, ενώ οι οφειλές των υποκαταστημάτων αυτών αντιπροσωπεύουν μη αμελητέο μέρος της συνολικής φορολογικής βάσης.
- 101 Επιπλέον, όσον αφορά το έμμεσο κόστος, οι αλλοδαπές θυγατρικές σουηδικών πιστωτικών ιδρυμάτων και τα αλλοδαπά υποκαταστήματα των εν λόγω πιστωτικών ιδρυμάτων βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση. Οι δύο αυτές καταστάσεις, όμως, αντιμετωπίζονται διαφορετικά, καθώς μόνον οι οφειλές των αλλοδαπών υποκαταστημάτων των σουηδικών πιστωτικών ιδρυμάτων περιλαμβάνονται στη βάση επιβολής του φόρου. Επιπροσθέτως, σε ασυμμετρία με τη μεταχείριση των αλλοδαπών υποκαταστημάτων σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος των οποίων οι οφειλές λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου, οι οφειλές των εγκατεστημένων στη Σουηδία υποκαταστημάτων των αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων λαμβάνονται επίσης υπόψη για τον υπολογισμό αυτόν.
- 102 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.
- 103 Συναφώς, καταρχάς, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 59 της προσβαλλόμενης απόφασης και χωρίς τούτο να αμφισβητείται από τις προσφεύγουσες, το υποκατάστημα σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος δεν διαθέτει ανεξάρτητη νομική προσωπικότητα σε σχέση με το ίδρυμα από το οποίο εξαρτάται και καλύπτεται από την ίδια άδεια, σε αντίθεση με τις θυγατρικές που αποτελούν χωριστές νομικές οντότητες. Επομένως, κάθε χρηματοοικονομική υποχρέωση ενός υποκαταστήματος βαρύνει το σουηδικό πιστωτικό ίδρυμα από το οποίο εξαρτάται και τυχόν κρίση πλήττουσα το υποκατάστημα αυτό θα επηρέαζε τη μητρική του εταιρία προκαλώντας έμμεσο κόστος, όχι μόνο στο κράτος εγκατάστασής του, αλλά και στη Σουηδία. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει αμφιβολίες ως προς τον μηχανισμό αυτόν, δεδομένου ότι τα υποκαταστήματα ενός σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος συνδέονται με το τελευταίο και, ως εκ τούτου, η πτώχευσή τους θα είχε επιπτώσεις και στη Σουηδία.
- 104 Περαιτέρω, για τους ίδιους λόγους, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι οι αλλοδαπές θυγατρικές και τα αλλοδαπά υποκαταστήματα σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, δεδομένου ότι, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 60 της προσβαλλόμενης απόφασης, οι θυγατρικές, σε αντίθεση με τα υποκαταστήματα, είναι νομικές οντότητες χωριστές από τις μητρικές τους εταιρίες και λειτουργούν βάσει αυτοτελούς άδειας χορηγούμενης από το κράτος εγκατάστασής τους.
- 105 Τέλος, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν την ύπαρξη ασυμμετρίας μεταξύ της μεταχείρισης των οφειλών των αλλοδαπών υποκαταστημάτων ενός σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος και της μεταχείρισης των οφειλών των εγκατεστημένων στη Σουηδία υποκαταστημάτων των αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Πράγματι, στην αιτιολογική σκέψη 61 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή ανέφερε ότι τα εγκατεστημένα στη Σουηδία υποκαταστήματα αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων είναι δυνατόν να προκαλέσουν έμμεσο κόστος τόσο στη Σουηδία όσο και στο κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένη η μητρική εταιρία. Συνεπώς, η περίπτωση αυτή δεν ενέχει

ασυμμετρία, δεδομένου ότι οι οφειλές των αλλοδαπών υποκαταστημάτων ενός σουηδικού πιστωτικού ιδρύματος λαμβάνονται υπόψη στη Σουηδία χωρίς τούτο να εμποδίζει το ενδεχόμενο, εφόσον συντρέχει λόγος, να ληφθούν υπόψη οι οφειλές αυτές και στο κράτος εγκατάστασης των υποκαταστημάτων.

- 106 Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι ο μηχανισμός ενοποίησης συνιστά στοιχείο που προδήλως εισάγει δυσμενή διάκριση και ότι, ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες στο πλαίσιο της σχετικής εκτίμησής της.

Επί της παρέκκλισης από το σύστημα αναφοράς

- 107 Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι, εάν το Γενικό Δικαστήριο δεχθεί το σύστημα αναφοράς όπως αυτό καθορίζεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, τα επιχειρήματά τους σχετικά με τα συστατικά στοιχεία του εν λόγω συστήματος εξακολουθούν να ισχύουν όσον αφορά τις παρεκκλίσεις από αυτό.
- 108 Επιπλέον, όσον αφορά την ύπαρξη παρέκκλισης σχετικά με τη μεταχείριση των πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων οι οφειλές δεν υπερβαίνουν το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι δραστηριότητες των πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων οι οφειλές είναι χαμηλότερες από το κατώτατο όριο δεν συνεπάγονται ότι το Δημόσιο δεν θα εκτίθετο, αναφορικά με αυτές, σε έμμεσο κόστος σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης. Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ των πιστωτικών αυτών ιδρυμάτων και εκείνων των οποίων οι οφειλές υπερβαίνουν το εν λόγω κατώτατο όριο δεν αφορά την ύπαρξη κινδύνων για το Δημόσιο, αλλά την έκταση των κινδύνων αυτών. Επομένως, κατά τις προσφεύγουσες, υφίσταται παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς, καθόσον γίνεται προδήλως διάκριση μεταξύ επιχειρήσεων που βρίσκονται σε συγκρίσιμη νομική και πραγματική κατάσταση. Περαιτέρω, από νομική άποψη, τα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων οι οφειλές είναι υψηλότερες και εκείνα των οποίων οι οφειλές είναι χαμηλότερες από το κατώτατο όριο δεν υπόκεινται σε προδήλως διαφορετικές υποχρεώσεις συμμόρφωσης και λογιστικές και φορολογικές υποχρεώσεις, στηριζόμενες στο ίδιο είδος και στο ίδιο επίπεδο κατωτάτου ορίου οφειλών.
- 109 Επιπροσθέτως, ο φόρος αποτελεί γενική εισφορά στα έσοδα του κράτους η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διαφορετικούς στόχους, ο δε πραγματικός σκοπός του είναι η ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω εισφορών από τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα. Επομένως, κατά τις προσφεύγουσες, δεν υπήρχε βάσιμος λόγος να γίνει διαφοροποίηση μεταξύ των επιχειρήσεων ενός συγκεκριμένου τομέα, δεδομένου ότι ο σκοπός του φόρου έχει γενικό χαρακτήρα. Επιπλέον, η κυβέρνηση θα έπρεπε να έχει προτείνει να διατεθούν τα έσοδα από τον φόρο για την αντιμετώπιση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων.
- 110 Ως προς την ύπαρξη παρεκκλίσεων σχετικά με τη μεταχείριση των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οι προσφεύγουσες παραπέμπουν στα επιχειρήματα που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 68 ανωτέρω.
- 111 Συνεπώς, κατά τις προσφεύγουσες, ο φόρος έχει a priori επιλεκτικό χαρακτήρα και η Επιτροπή όφειλε να έχει κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 112 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία των προσφευγουσών.

- 113 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, αφενός, η Επιτροπή έκρινε ότι ο φόρος δεν συνιστά παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς όσον αφορά τη μεταχείριση άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Συγκεκριμένα, οι τελευταίοι δεν έχουν διάρθρωση οφειλών η οποία να παρουσιάζει τον ίδιο βαθμό αστάθειας και υπόκεινται σε διαφορετικά και λιγότερο αυστηρά κανονιστικά καθεστώτα, πράγμα που υποδηλώνει ότι είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν συστημικό κίνδυνο και έμμεσο κόστος. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, οι οργανισμοί αυτοί δεν βρίσκονται σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου.
- 114 Όσον αφορά τα ταμεία ενυπόθηκων δανείων, τα οποία εν πάση περιπτώσει έχουν περιορισμένο μερίδιο στην αγορά των ενυπόθηκων δανείων, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν ασκούν ορισμένες κρίσιμες δραστηριότητες παρόμοιες με εκείνες των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, διαφέρουν ως προς τη λειτουργία τους και εντάσσονται σε διαφορετικό κανονιστικό πλαίσιο, δεν είναι δε σε θέση να προκαλέσουν έμμεσο κόστος στον ίδιο βαθμό με τα πιστωτικά ιδρύματα.
- 115 Αφετέρου, τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να είναι συστημικώς σημαντικά, να έχουν επιρροή και αντίκτυπο στην αγορά και είναι κρίσιμα για την πραγματική οικονομία, σε αντίθεση με τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα. Επομένως, τα πρώτα είναι πιθανότερο να προκαλέσουν έμμεσο κόστος σε περίπτωση κρίσης. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα δεν βρίσκονται σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των μικρών πιστωτικών ιδρυμάτων υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου.
- 116 Κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μόνον οι φορολογούμενοι που πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής ενός μέτρου δύνανται να επωφεληθούν από το μέτρο αυτό δεν μπορεί, αφ' εαυτού, να προσδώσει στο εν λόγω μέτρο επιλεκτικό χαρακτήρα (βλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά World Duty Free Group κ.λπ., C-20/15 P και C-21/15 P, EU:C:2016:981, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· απόφαση της 16ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-596/19 P, EU:C:2021:202, σκέψη 58).
- 117 Επιπλέον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 89 ανωτέρω, ένας φόρος δεν έχει επιλεκτικό χαρακτήρα αν, πρώτον, οι διαφορές ως προς τη φορολόγηση και τα πλεονεκτήματα που μπορούν να προκύψουν εξ αυτών, ακόμη και αν δικαιολογούνται αποκλειστικώς από τη λογική της κατανομής των φορολογικών βαρών μεταξύ των φορολογουμένων, απορρέουν απλώς και μόνον από την εφαρμογή, χωρίς παρεκκλίσεις, του «κανονικού» καθεστώτος, αν, δεύτερον, συγκρίσιμες καταστάσεις αντιμετωπίζονται με συγκρίσιμο τρόπο και αν, τρίτον, οι μηχανισμοί διαφοροποίησης δεν αντιβαίνουν στον σκοπό του εν λόγω φόρου. Ομοίως, τυχόν ειδικές διατάξεις θεσπισθείσες για ορισμένες επιχειρήσεις λόγω της συγκεκριμένης κατάστασής τους, οι οποίες προβλέπουν για τις επιχειρήσεις αυτές διαφοροποίηση κατά τον καθορισμό του φόρου, ακόμη και απαλλαγή από τον φόρο, δεν πρέπει να ερμηνεύονται ως στοιχειοθετούσες επιλεκτικό πλεονέκτημα, αν οι εν λόγω διατάξεις δεν αντιβαίνουν στον σκοπό του επίμαχου φόρου (αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2019, Πολωνία κατά Επιτροπής, T-836/16 και T-624/17, EU:T:2019:338, σκέψη 89, και της 27ης Ιουνίου 2019, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, T-20/17, EU:T:2019:448, σκέψη 101).
- 118 Αντιθέτως, αν επιχειρήσεις που τελούν σε συγκρίσιμη κατάσταση υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με τον φόρο σκοπού ή της λογικής βάσει της οποίας δικαιολογείται η διαφοροποίηση του εν λόγω φόρου δεν τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο αυτό, η διάκριση αυτή συνεπάγεται επιλεκτικό πλεονέκτημα δυνάμενο να αποτελέσει κρατική ενίσχυση

εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση της 27ης Ιουνίου 2019, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, T-20/17, EU:T:2019:448, σκέψη 102).

- 119 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με το σύστημα αναφοράς, δεδομένου ότι αναλύθηκαν στις σκέψεις 54 έως 106 ανωτέρω, πρέπει επίσης να απορριφθούν στο πλαίσιο της εξέτασης της υπό κρίση αιτίασης, στο μέτρο που, όσον αφορά το σύστημα αναφοράς, τα εν λόγω επιχειρήματα εξετάστηκαν σε παρόμοιο πλαίσιο, ήτοι αυτό της ύπαρξης πρόδηλης δυσμενούς διάκρισης.
- 120 Τούτου δοθέντος, πρώτον, όσον αφορά την ύπαρξη παρεκκλίσεων σχετικά με τη μεταχείριση των πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων οι οφειλές δεν υπερβαίνουν το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 41 ανωτέρω, από την αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου προκύπτει ότι σκοπός του φόρου είναι η ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών μέσω της βελτίωσής τους και της διατήρησης του δημόσιου χρέους σε χαμηλό επίπεδο προκειμένου να υπάρχει περιθώριο για τη διαχείριση μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων, χάρη στο ότι η υποχρέωση καταβολής του φόρου επιβάλλεται στα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων η πτώχευση ή η σοβαρή διατάραξη λειτουργίας θα συνεπαγόταν, σε μεμονωμένη βάση και λόγω του μεγέθους και της σημασίας τους για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συστημικό κίνδυνο και θα είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει, προκαλώντας έτσι σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
- 121 Οι προσφεύγουσες όμως υποστηρίζουν απλώς ότι, σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης, το Δημόσιο θα επιβαρυνόταν με έμμεσο κόστος το οποίο θα προκαλούνταν και από τα πιστωτικά ιδρύματα που δεν υπόκεινται στον φόρο. Ωστόσο, οι προσφεύγουσες δεν εξήγησαν για ποιον λόγο η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αμφιβολίες ως προς τη συστημική σημασία των πιστωτικών αυτών ιδρυμάτων όσον αφορά το ενδεχόμενο έμμεσο κόστος ή ως προς το ότι τα τελευταία, λόγω της πτώχευσής τους, θα μπορούσαν, σε μεμονωμένη βάση, να έχουν τόσο αρνητικό αντίκτυπο στο σύστημα αυτό και στην οικονομία εν γένει ώστε να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία. Εξάλλου, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 80 και 81 ανωτέρω, οι προσφεύγουσες παραδέχθηκαν ότι τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα προκαλούν μεγαλύτερο έμμεσο κόστος και δεν έθεσαν υπό αμφισβήτηση το ότι μόνον τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα είναι ικανά να προκαλέσουν σε μεμονωμένη βάση, λόγω της πτώχευσής τους, συστημικό κίνδυνο, να έχουν πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στην οικονομία εν γένει και να προκαλέσουν σημαντικό έμμεσο κόστος για την κοινωνία.
- 122 Επιπλέον, το επιχείρημα ότι όλα τα πιστωτικά ιδρύματα θα προκαλούσαν έμμεσο κόστος για την κοινωνία σε περίπτωση χρηματοπιστωτικής κρίσης πρέπει να απορριφθεί για τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 80 ανωτέρω.
- 123 Συνεπώς, οι προσφεύγουσες δεν κατέδειξαν την ύπαρξη δέσμης συγκλινουσών ενδείξεων ικανής να αποδείξει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα των οποίων οι οφειλές υπερέβαιναν το κατώτατο όριο βρίσκονταν, υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου, σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων οι οφειλές δεν υπερέβαιναν το όριο αυτό. Εξάλλου, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 96 ανωτέρω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι δεν υπήρχε κανένα πιστωτικό ίδρυμα μη υποκείμενο στον φόρο του οποίου το ύψος των οφειλών να προσέγγιζε το κατώτατο όριο των 150 δισεκατομμυρίων SEK. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 24 ανωτέρω, δεν αποτελεί έργο του

Γενικού Δικαστηρίου να κρίνει αν υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις για την έλλειψη αμφιβολιών όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως ενίσχυσης, αλλά, αντιθέτως, αυτό οφείλει να ελέγξει αν ο προσφεύγων απέδειξε την ύπαρξη τέτοιων αμφιβολιών.

- 124 Δεύτερον, καταρχάς, ως προς την ύπαρξη παρεκκλίσεων σχετικά με τη μεταχείριση των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, επισημαίνεται ότι μια απλή σχέση ανταγωνισμού δεν μπορεί αφ' εαυτής να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω ιδρύματα βρίσκονται, υπό το πρίσμα του σκοπού του φόρου, σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στον φόρο αυτόν.
- 125 Περαιτέρω, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η έλλειψη απαιτήσεων που να επιβάλλονται σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα μπορούσε να συνιστά πρόσθετη απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να ενέχει πρόσθετους κινδύνους έμμεσου κόστους για το Δημόσιο, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί για τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 78 ανωτέρω.
- 126 Τέλος, οι προσφεύγουσες εκφράζουν την αποδοκιμασία τους για το ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς το ύψος των συνολικών οφειλών των ταμείων ενυπόθηκων δανείων. Ωστόσο, οι προσφεύγουσες, χωρίς να αναφέρουν την ακριβή αξία των οφειλών αυτών, μνημονεύουν ορισμένα συνολικά ποσά ενυπόθηκων δανείων προς νοικοκυριά, ήτοι, αντιστοίχως, τα ποσά των 19 δισεκατομμυρίων SEK (περίπου 1,68 δισεκατομμύρια ευρώ) και των 35,1 δισεκατομμυρίων SEK (περίπου 3,1 δισεκατομμύρια ευρώ). Πλην όμως, πέραν του γεγονότος ότι τα ποσά αυτά αφορούν τα συλλογικά δεδομένα των ταμείων ενυπόθηκων δανείων, ενώ το κατώτατο όριο για τον φόρο σχετίζεται με συγκεκριμένα δεδομένα για κάθε επιμέρους πιστωτικό ίδρυμα, τα μνημονευόμενα αριθμητικά στοιχεία δεν προσεγγίζουν το κατώτατο όριο για τον φόρο, ήτοι τα 150 δισεκατομμύρια SEK.
- 127 Συνάγεται επομένως το συμπέρασμα ότι τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με την ύπαρξη παρεκκλίσεων από το σύστημα αναφοράς δεν αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσχέρειες στο πλαίσιο της σχετικής εκτίμησής της.
- 128 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αμφιβολίες ως προς τον χαρακτηρισμό του φόρου κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι οποίες θα έπρεπε να την έχουν ωθήσει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας. Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να ληφθούν τα μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας τα οποία ζήτησαν οι προσφεύγουσες, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Γενικό Δικαστήριο διατάσσει τη λήψη τους μόνον εφόσον το κρίνει σκόπιμο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 129 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 130 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της τελευταίας.
- 131 Το Βασίλειο της Σουηδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά του, σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Οι *Ideella föreningen Svenska Bankföreningen med firma Svenska Bankföreningen, Näringsverksamhet* και *Länsförsäkringar Bank AB* φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 3) Το Βασίλειο της Σουηδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Παπασάββας

da Silva Passos

Jaeger

Gervasoni

Róitorak

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Απριλίου 2024.

(υπογραφές)